

LA CAMPANA DE GRACIA

DONARÀ AL MENOS UNA BATALLADA CADA SENMANA

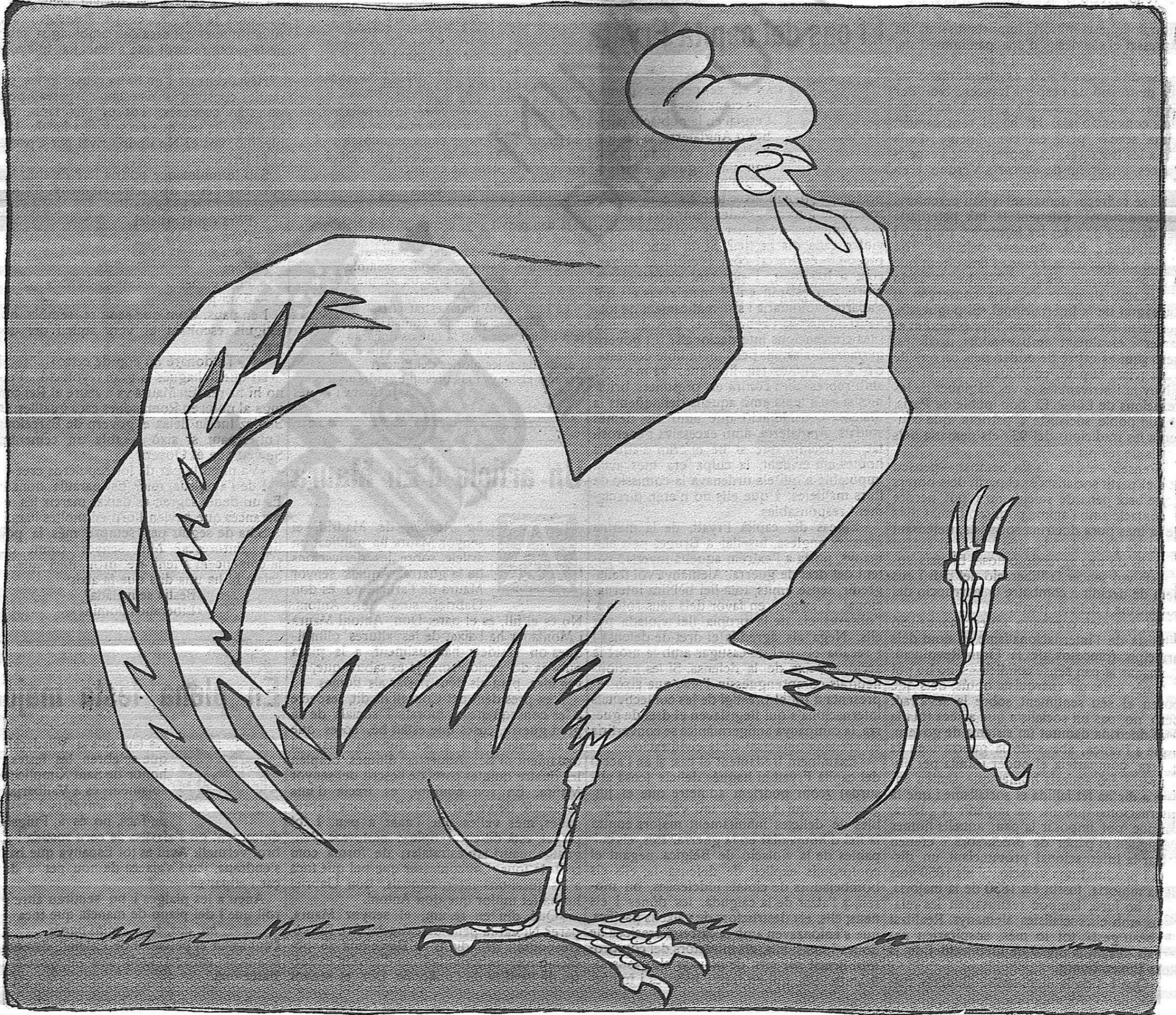
AQUEST NÚMERO 10 CÉNTIMS PER TOT ESPANYA
NÚMEROS ATRASSATS: DOBLE PREU

ANTONI LÓPEZ, EDITOR
(Antiga casa I. López Bernagosi)

ADMINISTRACIÓ I REDACCIÓ: LLIBRERÍA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MIG, NÚM. 20, BOTIGA
TELÉFONO 4115 — BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ
Fora de Barcelona, cada trimestre: ESPANYA, pessetes 1'50. — ESTRANGER, 2'50

El gall francès

—El meu cant anunciarà al món la sortida del Sol de la Llibertat.

Els quatre elements

No ens referim aquí als quatre elements de què segons els antics, se compòn l'univers: foc, aigua, terra i aire. Ens referim als quatre elements que a Espanya manquen o van escassos actualment: carbó, paper, patates i bacallà. Un poc prosaica és la llista. Però és tràgica també.

La carestia d'aquests quatre elements resulta simbòlica. El carbó representa les necessitats de l'indústria; el paper les necessitats de l'intel·ligència; les patates les necessitats de l'alimentació, i el bacallà les necessitats de l'alimentació referides especialment a les classes humils.

Tot això, a Espanya va car i va escàs. Però no cal alarmar-se. El comte de Romanones i el senyor Alba, que governen a mitges el país, estan preparant una pila de projectes... que probablement no seràn mai realitat. El senyor Dato era més franc quan declarava que Espanya s'havia salvat dels conflictes produïts per la guerra gràcies a l'alta intervenció de la Providència divina.

Romanticisme francès

CABA de produir-se a França quelcom que té més trascendència que una batalla. El Congrés nacional del partit socialista francès, s'ha declarat enemic de rependre tota

relació amb els socialistes alemanys, però aquesta decisió ha estat presa per 1830 vots contra 1050, és a dir, que els representants de 1050 seccions socialistes són decidits a donar la mà a els socialistes alemanys. Més, encara. Aquesta minoria importantíssima, ha expressat el seu desig d'una pau immediata, encara que sigui precària i fràgil.

Se dirà que tot això és simptomàtic de una depressió de l'esperit francès. No. Per de prompte, aquests congressos són una mica convencionals. Hi ha el representant d'una secció, però els components d'ella són a les trinxeres. La depressió de l'esperit francès, l'hauríem de buscar a Verdun i en les terres del Somme. Però que uns socialistes se redrecin demanant la pau parentoria i incondicional, extenen la mà paternaria per damunt de totes les fronteres, amigues i enemigues?... Bah! Aquests socialistes, són també un troç de la França i fins direm que és necessari que existeixin. Mentres la nació se bat amb els prussians, ells conserven el foc sagrat de la Internacional. Si poguessin, gosarien fer lo de Liebnicht, descendint al carrer i esvalotant amb esvalots pacifistes, però aquí és capaç de cridar pels carrers de París [visca la pau], continuant els alemanys a Noyon i arriant les noves tràgiques de les vexacions de Lille? El bon poble de París, el bon poble socialista i patriota, que conserva les tradicions del 93, els penjarà dels fanals de les places.

Penseu—els ha dit En Sembat,—penseu que el partit socialista és el partit dels obrers i que baix pena de suïcidi no's pot perdre el contacte amb l'ànima popular. Estem dins de la més pura doctrina socialista, defensant el nostre país; són els altres els qui es fan complis de una agressió odiosa. El país socialista vol sencer la lliberació del país i ens hem de decidir a combatre la corrupció del socialisme i del seu partit.

Si, és precís combatre aquesta concepció nihilista de l'internacionalisme en nom dels principis francesos de la Gran Revolució. Demanar la pau sense condicions, no ho pot fer més que un anarquista obtús, dels que posen el seu sentiment sobre la seva raó, però no pas un socialista que aixeca tota la seva doctrina damunt un sistema de govern, i que a França, abans de la guerra i en la guerra, comparteix el poder i lluita per obtenir-lo. Però aquests homes que senten encara a dir ha fet fallida el socialisme i que la Internacional que no va impedir la guerra, tampoc pot imposar la pau, aquells homes s'assignen el paper de precursors i creuen salvar la Internacional pronunciant un discurs i produint una votació. Si els 1050 vots de la minoria, fossin els 1830 de la majoria, jo us ho juro, tampoc reanuarien les relacions amb els socialistes alemanys. Realitzat «le beau geste», tot lo més, sospirarien paternals davant la presó de Liebnicht i de la Rosa Luxemburg.

«Que les civils tiennent!». Que els pai-

sans aguantin!—diuen els soldats. Sabien que els seus sempre foren, a través de tota la història de França, una mica maldicents, i que encare subsistia aquell romanticisme democràtic que perdona als pobles per cul-pables que siguin. França és així. Quan entrin els francesos a l'Alemanya, no podent portar ja en les motxilles els Drets de l'Home, com en els temps napoleònics, portaran un pa per als obrers necessitats i una salutació per a Liebnicht «le bon boche».

PARADOX

El cas del capità Fryatt

UAN els zeppelins i submarins començaven a sembrar l'esglai en la població pacífica d'Anglaterra, la justícia britànica va plantejar-se aquesta pregunta: els tripulants d'un zeppelin o d'un submarí, si cauen presoners ¿deuen ésser tractats com a presoners de guerra? ¿Poden tenir dret a la noble clemència de la llar els qui tenen per fi violar cada dia la llei? Si un franc-tirador presoner és tractat com a criminal vulgar, com a bandoler, i per tant condemnat a mort, ¿no estaràn en el mateix cas els qui s'aparten voluntaria i sistemàticament de tota llei d'humanitat i rebutgen el dret de gentes i les convencions internacionals? El govern germànic, alarmat per l'ineludible contestació a preguntes tan lògiques, va menaçar amb represalies contra els presoners britànics si no's tenia amb aquells delinqüents la mateixa consideració que amb els demés soldats. Anglaterra, amb excessiva generositat, va decidir que si bé el crim d'aquells homes era evident, la culpa era més aviat imputable a qui els ordenava la comissió de llurs malifetes, i que ells no n'eren directament responsables.

El cas del capità Fryatt, de la marina mercant anglesa, fusellat a Bruges pels alemanys, porta a l'extrem aquella inversió patent del dret de guerra. Alemanya vol transgredir, sense límits, tota llei bèl·lica internacional, i exigeix en favor dels seus soldats, l'observància de la pròpia llei violada per ells. Nega als agredits el dret de defensa i i recaba el dret de castigar amb la mort la acció mateixa de la defensa. Si les nacions neutrals comprenguessin l'atac que això representa a tot el prestigi de les col·lectivitats internacionals qui legislaven el dret de guerra, la campanya antigermànica se convertiria en creuada universal de la civilització.

Examinem fredament el cas: si en l'acció del capità Fryatt hi hagués delictes (cosa absurda) ¿com podríem admetre que el jutgessin els qui s'han fet mil vegades culpables de delictes infinitament majors contra la llei d'humanitat en la guerra? Eiss, eis culpables de la violació de Bèlgica, negant el compromís explícit de defensar-la; ells els bombejadors de ciutats indefenses, on moren, a l'atzar de la caiguda, les dones i els nens; ells, els destructors de vaixells pacífics, que s'enfonzaven amb la càrrega preciosa de dones i nens; ells, els infractors del compromís, firmat per ells, de no usar els gasos asfixiants; ells, qui en terres belgues i france-

ses han desencadenat la guerra amb tota la seva cruïda primitiva, ¿com podien arribar a ser fusellats, glacialment, a un marí acusat del crim de lleítima defensa?

El civil qui es defensa de una agressió personal, no pot, per cap llei, ésser considerat com a franc-tirador. I si aqueixa agressió parteix de una força irregular, rebel a tota llei, com el submarí germànic, aleshores la defensa és lo legal, perquè rebutja un atac il·legítim. El franc-tirador és el submarí, i no el vaixell mercant. Si per això precisament s'ha acusat de pirateria la gesta dels submarins imperials! Penseu que el submarí menaçat d'abordatge pel vapor del capità Fryatt és tal volta el mateix qui va enfonzar el Lusitania o va atacar el Sussex, i sentireu tot el sarcasme vivent de la contraposició.

Quan Miss Cawell va ésser executada, per damunt l'odiositat de l'acte hi havia també l'odiositat del lloc on va ésser consumat: la terra de Bèlgica, la víctima immortal, l'hostia innocent, el testimoni o màrtir del nou heroisme, la qui oferí en la sang de Dinant i Lovaina el rescat de totes les possibles culpes de les nacions agredides per l'Imperi violent. Avui, en els propis dies en què les poblacions del nord de França són transportades a Alemanya davant el possible avenç dels reconqueridors, la mort del capità Fryatt pren aires de símbol. És una nova ombra sagnanta, oferta a la memòria de les culpes per venjar...

GABRIEL ALOMAR

Bell exemple

Pels joves i vells amics Batista Gili i Esperança Masdeu, que avui se casen civilment a Terrassa.

Ara que la consciència atribulada se veu per tants devots abandonada i un erm és el jardí del vell Ideal, vosaltres aixequu la brava testa, i els vostres cors novells vestiu de festa en el dia de avui trascendental. Hereus dels vostres pares neguitosos bregant anys hà pels drets que perfidiosos robaven a la plebs els enemics poseu en el camí de l'existència la fita llum i altar de la consciència que us farà honorats i savis, forts i rics.

Ja han passat anys d'ençà que les clarines d'una fe nova entraren sobiranes encalmant les xardors del pensament.

Com fins ara sigueu espill i exemple, que la llar nova s'alci com un temple on l'Amor sigui etern oferiment.

La benedicció tonta, estafalaria, no us cal, ni la voleu per rutinaria, ja'n teniu prou amb la que os donaran els que tants anys hà us aïmen amb deliri i us desitgen les glories del Empiri per tots els anys i els dies que vindran.

J. COSTA I POMÉS

Un article d'En Maura

La Acció, de Madrid, el senyor Maura ha publicat un article sobre les derivacions de la guerra. Aqueix senyor Maura de l'article no és don Gabriel, sinó don Antoni.

No és el fill, és el pare. Don Antoni Maura i Montaner ha baixat de les altures olímpiques on resideix habitualment, a la plaça pública del periodisme. Ja és sabut que, de vegades, plau als déus parlar als homes.

L'ex-president del Consell ha dit, respecte a les conseqüències morals i socials de la gran guerra, coses que estan bé, coses que estan malament i coses que no estan ni malament ni bé. Aquestes últimes omplen les quatre quintes parts de l'escrit del senyor Maura. En son conjunt, es tracta d'una col·lecció de vulgaritats i d'opinions rebregades, més velles que l'anar a peu. I tot piegat, està dit en el tipic i pintoresc llenguatge maurí tan estafalari de forma com buit de fons. Cal confessar que pel que toca a les qüestions internacionals, don Gabriel ho ha fet millor que don Antoni.

¿Qué diu en resum, el senyor Maura, pare? Ni val la pena de extractar-ho. Els corresponsals dels diaris de Barcelona se podrien haver estalviat la feina d'enviar extractes de l'article de La Acció. Diu el senyor

Maura que el patriotisme sortirà enfortit de la prova; que governants i governats s'estimaràn més (això depen de com ho facin els governants); que caldràn molts sacrificis als pobles per a ocupar un lloc digne; que el civisme augmentarà; que millorarà la condició de la dona i que veurem la transformació del concepte de crèdit aplicat a l'Estat.

Així parla Zaratrusta: Les afirmacions i profecies d'En Maura podia haver-les fetes qualsevol regidor de qualsevol municipi. Si per compte d'un article firmat es tractés d'una intervintu, creuríem que el periodista intervintuador no havia sabut transcriure amb el degut relleu les idees genials de don Antoni Maura. Ara ens és necessari reconèixer l'evidència. Aqueix article constitueix la prova de la vulgaritat profunda del seu autor. En els discursos, la vulgaritat pot dissimular-se tan fàcilment.

Oh, don Antoni Maura! Oh, el gran home i gran polític que fins i tot admiren alguns republicans!... Bah, bah! Nosaltres preferim al senyor Mella. Aquest, almenys, sab més història i és més divertit.

FULMEN

Contents i enganyats

Així és com deu pensar que'ns hem quedat els espanyols, i especialment els catalans, el senyor president del Consell de Ministres.

Errada. Ni enganyats ni contents.

Contentar-nos seria bastant fàcil, enganyar-nos ja no ho és tant. Recordi don Alvar, que el gat escaldat amb aigua tebia ne té prou, recordi que a sants i a minyons no'ls prometiis que no'ls dons.

Hi ha censura i no hi ha censura; les garanties constitucionals estan sospeses, però no estan sospeses. Tot és una farsa, eh? Molt bonic; per què no's posa a fer de Robledillo, vostè? No tindria rival per a passar el fil-ferro.

Sab lo millor que podria fer? Establir un altre cop l'estat de guerra. Al menys d'aquella manera no hi ha perill.

—Fóra aquest article!

—Fóra.

—Fóra aquesta firma!

—Fóra.

—Fóra vostè!

—Fóra jo.

I en paus. Com que sempre sembla que estiguis escoltant el vers aquell del don Jaume:

«Te donaré un cop de cetro»...

Ni que hi hagués la gran revolució... Però no hi ha res. En Maura va a veure el Rei com juga al polo; en Romanones caça guatlles; en Suárez Inclán deixa el govern de Barcelona. Tot és pau; si això sembla un cementiri. Se veu que el Govern

«Va ni en la paz de los sepulcros cree»

I de l'amnistia, què? Es paraula donada. Es un deute sagrat; és deixar marcir les esperances que havien florit en moltes llars.

S'ha de seguir per sempre més la política pintoresca? Miri senyor comte que ja comencem a tenir-ne prou, miri que en català hi ha una dita que fa aixís:

Bestia senyalada?

«Liberanos domine»

En plena festa major

o és tan sols a Viladecèbes que celebren les festes en honor de Sant Ximpiç; no solament és a Vallbarjaula que fan envelats i castell de focs, no és a Puigsòca

unicament on s'arten de carn rostida i pebro vermell. Avui és tot Espanya que balla, s'endrapa, jeu i s'aixeca de nou per a dançar i atipar-se.

Aneu a les platges i no sentireu altre so- roll que'l del piano de maneta que toca

hu, dos, tres... salta pàgès.

Fent saltar al pescador de Calafell, democràticament enllaçat amb una senyoreta de Barcelona.

Pugeu a un poblet de muntanya i sentireu el mateix piano de maneta que toca al *Cafè de Dalt* en competència amb l'acordeon i guitarra que toca al *Cafè de baix*. I els de baix i els de dalt armen un daltabaix de ballarugues que sembla que enllestixin un preu fet a bon preu.

I si fugim de les viles per a buscar un recó solitari al fons d'un bosc, allà hi trobareu la torreta de l'adroguer de Barcelona que mata les hores fent desfilars pel gramofon totes les eminències que canten, desde Barrientos a la *Bella Tastets*. I, no cal dir-ho: si de la trompa en surt un vals, ja tenim arrapats a l'adroguer amb la masovera i al masover amb la senyora que en qüestions de ballar no hi ha diferències entre'ls amos i els seus masovers i quan toquen a suar, igual suen els uns que'ls altres.

Tot Espanya es una festa major. Digueu-li San Sebastián, digueu-li Comarruga; avui és a Valencia, demà és a Torrellesbesses; a un temps és caça al *coto de Doñana* i al vedat de l'Agapito. I vinga ballar com si l'alegria no'ns capigués al còs, i vinga menjar com si anessin a donar els queviures; i vinga jeure com si Espanya ja tingués la feina feta.

Què han de fer, doncs, els governants si els governats s'ho prenen d'aqueixa manera? Lo que fa en Romanones, jeure; i perquè no hi hagi perill de que li trenquin el són, jeure amb les garanties sospeses que vé a ésser com dormir amb mosquitera.

Estem en plena festa major. Atipem-nos i que vagin sonant els musics.

JEPH DE JESPU

Un pobre marit allunyat, des de fa dos anys de la seva dona, s'entera de aquesta acaba de obsequiar-lo amb una bessonada.

I l'única exclamació que li vé als llavis és aquesta:

—Gracies, Déu meu!... A la fi tu has beneït la nostra *desunió*.

Ja van sortint!

En el darrer número del setmanari «Espanya», en Dionís Pérez publica un article parlant de regionalisme andalus.

Per els paragrafs que més endavant reproduïm, els nostres llegidors veuràn com aquest regionalisme de l'Andalusia ha nascut de la protesta i del instint de conservació. És un símptoma. És més que un símptoma; és la senyal, la prova de que en la seva manera actual, el centralisme, la baixa politiqueria espanyola, són la mort de les energies, de l'activitat espanyoles.

Els que viuen bé, mercès a la cinica combinació de totes les culpables concupiscències, no s'en recorden dels que treballen més que per a ofegar en ells tota manifestació de vitalitat i negar-los-hi totes les facultats. És inevitable, doncs, que tard o d'hora la veu de revolta, que no és, al cap i a la fi, més que la voluntat imperiosa de viure, se anirà aixecant de totes les encontrades on, lluny de Madrid i de la ficció, la vida té, malgrat totes les simulacions descarades, una latent i poderosa palpitació.

Ara són els andalusos els qui ja no poden ni volen sentir més damunt seu el jou de les dominacions centralistes.

I vegi's amb quina raó i virilitat fonamenten son regionalisme. Traduem a En Dionís Pérez:

«El latifundi polític se confón i barreja amb el latifundi territorial. La política que, a la capital de la província és vanitat i superbia i ansies de dominació, a mida que va descendint cap als pobles va confonent-se amb l'usura, amb l'ocultació de la riquesa, amb l'expoliació dels béns comunals i àdhuc dels particulars. El cacic exerceix en són poble un poder absolut, sobirà, tirànic, contra el

qual ningú pot revoltar-se sense risc d'ésser empobrit, perseguit i exterminat, sinó bastonejat materialment. I contra d'això no hi ha defensa en les autoritats superiors ni ampar en la llei, perquè aqueixa sobirania del cacic és el preu amb què se li paga un servei electoral. Jo no crec que sia pitjor l'estat de dret en què viu un rifeny a la kàbila. I els andalusos volem que les kàbiles s'acabin a casa nostra. Aquesta és la veritable arrel del regionalisme andalus.»

Ja ho veuen, senyors de Madrid. Ja no som els catalans els qui no trobem res bé. Ja els pobles que senten la llegítima i noble i sagrada ansia de viure diuen lo que diem nosaltres, abominant de lo que abominem nosaltres, començant per lo que vàrem començar nosaltres.

La realitat va obrint els ulls als que no volen remats, sinó ciutadans. La veritat està en marxa. Ja van sortint d'altres indrets de Espanya veus de vida i de redempció. La llevor fructifica i s'apunta en la hermètica grisor del horitzó l'esperança de una aubada nova.

L'exemple, la lliçó, l'estímul de Catalunya, no són coses vanes i perdudes. La tasca persistent i seriosa, dona son fruit i Catalunya salvarà a Espanya, encara que aquesta s'hi oposés. Perquè primer que tot és la vida. Perquè abans que tot és la personalitat.

Vana tasca i despreciable ha sigut la dels que han combatut les aspiracions catalanes amb l'espectre del patriotisme. Sobre d'aquestes disquisicions buides de realitat hi ha l'instint de conservació del pobles. I aquest no s'atura per fantasmes.

«Volem aconseguir dugues coses—diu la ploma vibranta del articulista—, la primera crear consciència en el ciutadà andalus; ensenyar-li l'odi, el despreci, el fàstic al cacic i als polítics que porten al cacic, i la segona actuar a Madrid per a que Madrid se convencí de què tenim raó i no pugui enganyar-se al poble esgrimint contra el regio-

nalisme andalus les acusacions de mal espanyolisme amb què s'ha combatut el regionalisme català.»

I afegeix més avall:

«Madrid veurà qui és més patriota; si els que volen mantenir aquesta porta oberta de Espanya en l'abjecció de avui i anomenar aquesta abjecció unitat nacional i espanyolisme o els que moguts del amor a la nostra terra, desitjem fer d'ella una regió poderosa, forta, culta, rica, amb consciència de sa situació geogràfica...», etc.

Ja van sortint! Ja van sortint les dormides energies. Al·leluia!

Nosaltres registrem amb alegria el fet de aquest naixent regionalisme andalus, no des del punt de vista de la política, sinó des del de la vitalitat. Doneu-nos vida i aspiracions i consciència de la personalitat i anunciarem un poble.

I engrandint el problema, deu-nos un poble i presagiarem una Nació.

Aquest és el camí; aquest és el teu camí, Espanya.

MARCEL

Lluny del món

Igual que quan fa bò, quan plou o neva, la gent, acostumada a fer matines, es lleva al clarejar, com les gallines; ja'l pots comptar difunt qui no s'hi lleva. Que hi va un batlle cacic? No admet pas treva! És l'amo; ell fa i desfa, mai si rondines; i a dintre de l'esglesia, les trenyines hi viuen com si fós a casa seva. I allà, l'hom, n'és tant pròdig de paciència, que sembla el rajolí de sa existència, del broc d'un cantiret de jugà a fira. Ditxosos! que en sa vida assossegada, sols tenen dues lleis: Déu i l'anyada. Manoi! qui hi pogués viure a Vallrovirol!

JOAQUIM MALLEU

Menjar de festa major

—Ai, bacallà si que no'l puc servir; dos talls que'n quedaven els hem enviat a càl marquès de Cumillas...

Portugal

A republiquetta portuguesa?—
—deia *La Veu*, amb la seva
lògica de rural arrivista.—
Bah! Coses de poble meri-
dional, amb ànima de poblet,
que avui fa i demà desfà. La
república, ja no té enemics. Ha renovat la
Hisenda, ha enfortit la instrucció popular,
ha organitzat l'exèrcit, i quan l'hora del
drama i de la renovació d'Europa ha arribat,
Portugal, malgrat la solució de continuïtat
espanyola, s'ha sumat a Europa.

Portugal és Alfons Costa. L'agitador, amb
la república, se convertí en polític, i ara,
amb la guerra, ha esdevingut diplomàtic,
amb alta executoria d'intel·ligència. Ell és
com el seu poble, i el seu poble és com ell.
Alfons Costa, és a dir, Portugal, participà
en la conferència econòmica de París; passà
després a Londres i obtingué la cooperació
financiera de l'Anglaterra, oferint, a canvi
d'una compensació econòmica, els navilis
alemanys segrestats en els ports portu-
guesos. I ja de retorn a la seva patria, visità a
Sant Sebastià al comte de Romanones, des-
mentint oficialment, solemniament, totes les
invencions germanòfiles que asseguraven
s'armava Portugal contra Espanya. Quan
s'ha reintegrat al seu ministeri, les Cambres
reunides, han escoltat la seva paraula i la

invitació que la Gran Bretanya fa a Portu-
gal, per a una cooperació militar en els
camps de batalla d'Europa.

—Al servei de l'Anglaterra— diràn els que
a Espanya se posen al servei d'Alemanya.

No, al servei de sí mateixos. Al·liada és de
Anglaterra Portugal, i d'ella reb auxiliis i
grandeses. En la colònia d'Angola, l'exèrcit
portuguès reorganitzat, ha vençut als ale-
manys. Ara, una divisió, 20,000 homes, pot
ja sumar-se, plena de disciplina, entrenada,
amb tot el material de campanya necessari,
a les divisions angleses. Així l'exèrcit portu-
guès, abans ínfim i sense bel·ligerància, obté
un crèdit del que estava mancat feia segles.
I una altra divisió, altres 20,000 homes, co-
mencen a perfeccionar-se i a completar el
seu material. Després, vinguda la pau, per
la mediació de 20,000 soldats, la quarta part
dels que ocupen la zona espanyola al Ma-
rroc, Portugal s'haurà reintegrat, amb tots
els honors, a Europa, veurà ampliades les
seves colònies, disposarà d'un exèrcit poc
nombrós, però perfecte, i en la unió finan-
ciera de les nacions al·liades tindrà tracte de
poble favoregut.

I Espanya seguirà demanant, als imperis
centrals i a les nacions al·liades, no se la
maltracti.

I *La Veu* seguirà cridant cap a Europa, en
nom de Catalunya: Escolteu-nos, escol-
teu-nos!

Portugal, en l'infinit rellocte de la Vida,
escolta la seva hora. I el temps, en aquests
dies d'epopeia, és quelcom més que or, és
força i és honor.

riki de la garganta de un gallo. Mi Musa no
es la Virgen cristiana cubierta de faldas y de
mantos y de tocas y que se da vergüenza
de enseñarle la teta a su mismo hijo, sino la
Venus gentilica, que se nos muestra con la
carne al aire, con la túnica resbalándole por
los muslos y que puede exhibir el cuerpo
desnudo porque lo tiene hermoso. Mi Musa
es la Venus callejera y popular, tan conmo-
vedora en sus salvajes pasiones, tan bella en
su desgarro y en su cinismo. ¿Qué culpa
tengo yo de que estéticamente me interese
más una disputa de comadres que una dis-
cusión de críticos, y una tertulia de zapate-
ría o de botica más que un escenario de
género chico, y el argot de las encrucijadas
en que he vivido más que la jerga pseudo-
científica de los textos que estudié en la
Universidad? Hay quien se enfada cuando
le dicen «usted es una verdulera». Yo no.
Porque yo sé que una verdulera puede co-
nocerle por el acento a Teofrasto, viejo pro-
fesor de elocuencia, que no es ateniense.
Porque yo sé que las verduleras de los fo-
burgos parisinos iniciaron las magníficas
barbaridades del 89 y enardecieron con sus
gritos y con sus besos a los monstruos divi-
nos de la Revolución. Porque yo sé que las
verduleras zaragozanas fueron las primeras
que tronaron contra los castellanos libertici-
das de Felipe II y las que primero vocearon
el «todos o ninguno» en el 98. Porque yo
sé que el argumento más contundente con-
tra el dogma fundamental del cristianismo
no ha salido de la sesera de los sabios, sino
del corazón del pueblo, sino de la boca de
aquel bárbaro, que, viendo a la gente venir
a las manos, en una disputa sobre el miste-
rio de la Santísima Trinidad, en una plaza
de Bizancio, se remangó la túnica, se cogió
la virilidad y exclamó: «Ciudadanos, la ver-
dadera Santísima Trinidad es esta».

El género literario que cultiva mi pluma,
no lo he inventado yo. Es viejo como el
mundo. Las setas más negras y más disfor-
mes de mi plantel se encuentran en la Biblia,
en el Ananga-Ranga, en el Sha-Nameh, en
Las Mil y una noches, en los clásicos, en los
románticos, en nuestros místicos y en nues-
tros picarescos, en el Aretino, en Diderot,
en Zola. Y escribir como éstos y como Aris-
tóteles y como Juvenal y como Tertuliano
y como San Pablo y como Proudhon y como
Hugo es escribir. Y lo demás, soplar gaitas
y tocar la ocarina.

En Aragón, donde yo he nacido, mis ex-
presiones han andado siempre en boca de
gente de la más elevada alcurnia. Marcial
fué a Roma a ruborizar con la brutalidad de
su sangre de bárbaro el muelle latín de la
decadencia. Antonio Pérez blasfemaba como
un postillón, y a cada momento hablaba de
saltarle a Dios a las barbas y de arrancárse-
las, por lo que el Santo Oficio, guardia de
las patillas divinas, lo hubo de perseguir.
De Goya, que tenía como yo cara de bruto,
ha dicho un noble ingenio, Mario Aguilar,
que pintaba como yo escribo. Cuando a
Costa le daba una dolorada, echaba por la
boca sapos, culebras y gatos escaldados. En
las Cortes aragonesas había a cada momento
fregados terribles. Nuestros aristócratas in-
sultaban a los reyes, y éstos les contestaban
con denuestos y redioses. Unos y otros, por
un quitame allá esas pajas, escupían puñales
de dos filos al cielo, como un volquetero
cuando se le atasca el vehículo.

En la literatura revolucionaria abundan
más los que escriben como yo, que no los
que escriben como el señor Azcárate, pongo
por republicano y por revolucionario. Lutero
tenía una boca infernal y hablaba en un len-
guaje de betún. Con frecuencia ponía al
Papa de asno lúbrico y de cerdo de Bel-
cebú, que no había por donde cogerlo. Du-
rante la Revolución inglesa, y el mismo
Milton no me dejará mentir, se disputaba
con una tremenda crudeza democrática y
plebea y se cruzaban en las polémicas ad-
jetivos duros como guijarros. No digamos
de la Revolución francesa. No recordemos
a Julio Vallés, a Rochefort y a Hervé. No
evoquemos los buenos tiempos españoles
de Sixto Cámara y los días en que a Mo-
desto Lafuente le costaba una frase un pie
de paliza y a Rivero una estocada, ni el ver-
dor pradiel de algunas páginas de Estéva-
nez, de Nakens, de Soriano, de Lerroux.

Actualmente está este género bastante de-
scuidado entre nosotros. Gusta más la litera-
tura puramente impura y libertina de Hoyos
y Vinent y de los discípulos de don Felipe
Trigo. Pues, describiendo pilonadas y dege-

neraciones y estudiando casos clínicos—
casos cínicos estaría mejor—no se vigorizan
las razas. No se provocan cambios sociales
ni vuelcos de troncos encendiendo bengalas
y disparando serpentina, y menos depo-
niendo merengues y bombones de chocolate.
Afortunadamente, para que no se pueda de-
cir que la pluma no sirve aquí más que para
dibujar grecas, queda esta Santísima Trini-
dad: Bonafoux (el Padre), Iglesias Hermida
(el Hijo) y yo (el Espíritu Santo). No dirá
usted, ilustre «Licenciado», que soy mo-
desto.

Y ahora, a concluir, que la tabarra hace
demasiado que dura. Y para lo que sirve...
A usted yo no lo he de convencer. Conque
quédese mi prosa como está, y quédese us-
ted con su estilo, y que Dios o el diablo, el
que las quiera, cargue con nuestras almas.
Si definiendo mi manera, es porque, defen-
diendo ésta, definiendo mi carácter. Todos no
podemos escribir versos pierios. Hay cerdos
de oreja de cucurucho y de oreja de concha.
A estos últimos hay que echarles algunas
bellotas para salvarles el alma. Esto no
quiere decir que aspiremos a ganar el laurel
febeo que han conquistado algunos amigos
nuestros, escribiendo papitadas y kadetadas.
Nos limitaremos, siempre que la *Liga del
Bon Mot* saque la cabeza, a reivindicar con
Alomar y con Carlos Rahola el derecho a la
blasfemia. Y a rezar todos los días esta ple-
garia: «¡Oh, santos curas de Hita y de Meu-
don, sednos propicios!» El agua turbia es la
que más fecunda la tierra. Ya sabemos que
esa agua no es para las bocas delicadas. Pero
el pueblo, que tiene las fauces secas, que
bebe por sed y no por vicio, no mira si el
agua que le damos está filtrada o lleva mi-
crobios. A pesar de todo, yo puedo decir
como Pacífico Massini, el autor de las obs-
cenidades del Hecartelegio: *Mens mea, can-
tato carmine, munda manet.* Y como el Pa-
normitano: *Si mea charta proca, mens sine
labe mea est.* Con que no tan licencioso,
«Licenciado».

ANGEL SAMBLANCAT

Sobre la licencia de lenguaje y otras bagatelas

ALTRATANDO el regocijante
*Compendio de Historia Uni-
versal* del profesor Marti-
niano Ramírez, escribe «El
Licenciado Vidriera» en

el semanario *España*:

«Rabelais—al decir de don Martiniano—
se hizo célebre por su licencia de lenguaje
solamente. (Alégrese usted, señor Samblan-
cat, que, según el parecer del señor Martí-
nez, esta sola condición basta para asegurar
la inmortalidad).»

Va me he alegrado, señor «Licenciado».
Pero no por lo que afirma el señor Martí-
nez, sino porque me lo manda usted. Y para
que, como hoy me llama usted mal hablado,
no me llame mañana discípulo y contumaz.

V ahora, a cambio de esto, un consejo,
amigo «Licenciado». No sea usted tan mo-
desto, créame. En adelante, firme usted «El
Doctor Vidriera». Lo de licenciado es muy
poco para un tan doctor como usted en
mala intención.

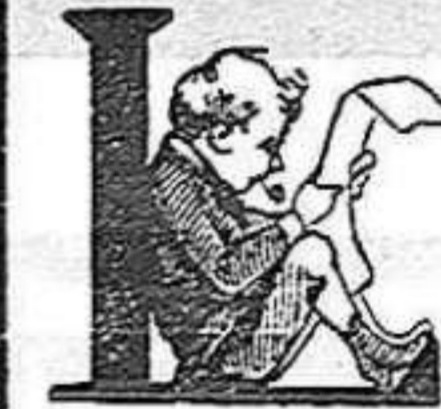
Por lo demás, le agradezco el piropo. Yo
no soy nada humilde; pero, la verdad, no
me figuraba que la licencia de mi lenguaje
fuera digno de pasar a la historia. Por ahora
ni usted ni yo sabemos por qué nos hare-
mos inmortales, si esa gracia nos otorgan
los dioses. Podemos hacernos por una fe-
liz casualidad, por una afortunada equivoca-
ción, por una desgracia, por un crimen. En
esto los hechos mandan. Si me dan mim-
bres y tiempo, yo pienso hacerme inmortal
por algo grande, por algo noble, por algo
hermoso. Usted no lo cree. Bueno. No per-
deré tiempo en convencerle. De todos mo-
dos, conseguir la inmortalidad por la licen-
cia de lenguaje, ya es algo en un país en
que tantos escritores prometen alcanzarla
por la insipidez y por la estulticia. Por ejem-
plo, Ricardo León y otros. Ya es algo en un
país en que sólo se encuentra bronce y már-
mol para hacerles monumentos a los pillos.
Ahí verá usted. En Galicia ya tiene estatua
Montero Ríos, pero no la tiene aún Curros
Enríquez. En Aragón ya se han hecho las de
Camo y Paraiso, pero aún no se ha hecho la
de Costa. En Cataluña ya se han fundido las
de Güell y Comillas, pero no la de Almirall
ni la de Pi y Margall. Todas las sonrisas de
la infame Clio, todas las endechas de esta
bruta humanidad son para los bribones. En
cambio, a Cervantes tarda en llegarle la glo-

ria cuatro siglos; y cuando a Shakespeare y
a Rabelais les besa en la frente, no faltan
eruditos majagranzas que afirmen y demues-
tren que Shakespeare, como Homero, no
ha existido, ni Martiniano Ramírez que sos-
tengan que Rabelais se ha hecho célebre por
la licencia de lenguaje solamente. ¡Ah! Con
eso de la inmortalidad me han dado a mí
cada timo, que tiembla el Verbo. Con las
tijeras de la celebridad me han tomado a mí
tanto el pelo, que me han dejado casi calvo.
Por eso, ahora, en mi furia iconoclasta, me
dedico a insultar a los que antes adoraba
estúpidamente, y a poner debajo de mis pies
los ídolos que falsos sacerdotes me coloca-
ron en el corazón y en la cabeza.

No hay, pues, inconveniente en aceptar la
inmortalidad por lo que me la adjudica us-
ted, amable «Vidriera». Ahora, que me ex-
traña que usted tenga tan baja idea de este
ex estudiante de cura. Me parece usted tan
miope al juzgarme a mí, como el señor
Martiniano Ramírez al juzgar a Rabelais.
Usted debe de saber que yo soy—entienda
la frase en la acepción política más vulgar—
un hombre de ideas, de pocas ideas
quizá, pero éstas amadas tan firmemente,
que daría en su defensa mil vidas y que he
dado ya por ellas la libertad varias veces.
Hay quien encuentra vacías, sin peso, cadu-
cas, estas palabras eternas: libertad, justicia,
democracia, revolución, etc. Yo las veo
siempre embarzadas de nuevos hijos, hen-
chidas de nuevas posibilidades. A mí, cuando
las pronuncio, se me ponen los pelos de
punta y se me nublan los ojos. Esto, a ve-
ces, me hace desbarbar, lo sé. Los enamora-
dos, para dirigirse a su amor, no piden
palabras pulidas a los poetas, sino que las
buscan en sus propias entrañas. Y como
esas expresiones proceden de un horno, sa-
len negras, quemadas, atormentadas por la
ardiente caricia de la llama. Los amigos de
la libertad, por el amor que le tengo a ésta,
deben perdonarme las palabras toscas y tor-
pes con que la festejo.

Literariamente considerado mi estilo,
no me parece peor que cualquier otro. Yo ad-
miro a Valle-Inclán, a Ortega Gasset, a Pé-
rez de Ayala, a don Miguel de Unamuno
sobre todo; pero ya me guardaré bien de
imitarles. Cada cual debe ser como es. El
estilo ha de ser el hombre, según la máxima
buffónica. Mi estilo no es una postura ni un
traje. Sale de mí naturalmente. Tomo el
agua del caño de una fontana, como el kiki-

L'ÉQUIVOC

A pàtina del temps, la llima de
les circumstancies han can-
viat en cert modo la fesomia
d'intransigent amb que solia
mostrar-se anys enrera l'es-

glesia catòlica.
Avui ja, en els pobles rurals sobre tot,
precisament allí on amb més pausa s'efec-
tua la metamòrfosi, al venir una festa major
se veu com una delegació del senyor rector
de la parroquia, quan no el rector mateix,
va a entrevistar-se amb la comissió organi-
zadora de festes profanes, i d'aquella ent-
vista en surt no poques vegades, l'acord de
aprofitar-se dels mateixos músics els que vo-
len ofrenar a Terpsicore i a Talia esbogerra-
da, i l'empresari de funcions devotes.

Aquest fet prova que els escrúpols clericals
han perdut graus, i que a les portes de l'es-
glesia no hi ha el fiellat místic que faci es-
corcollar als que hi entren i sumi apreen-
sions d'heretgia.

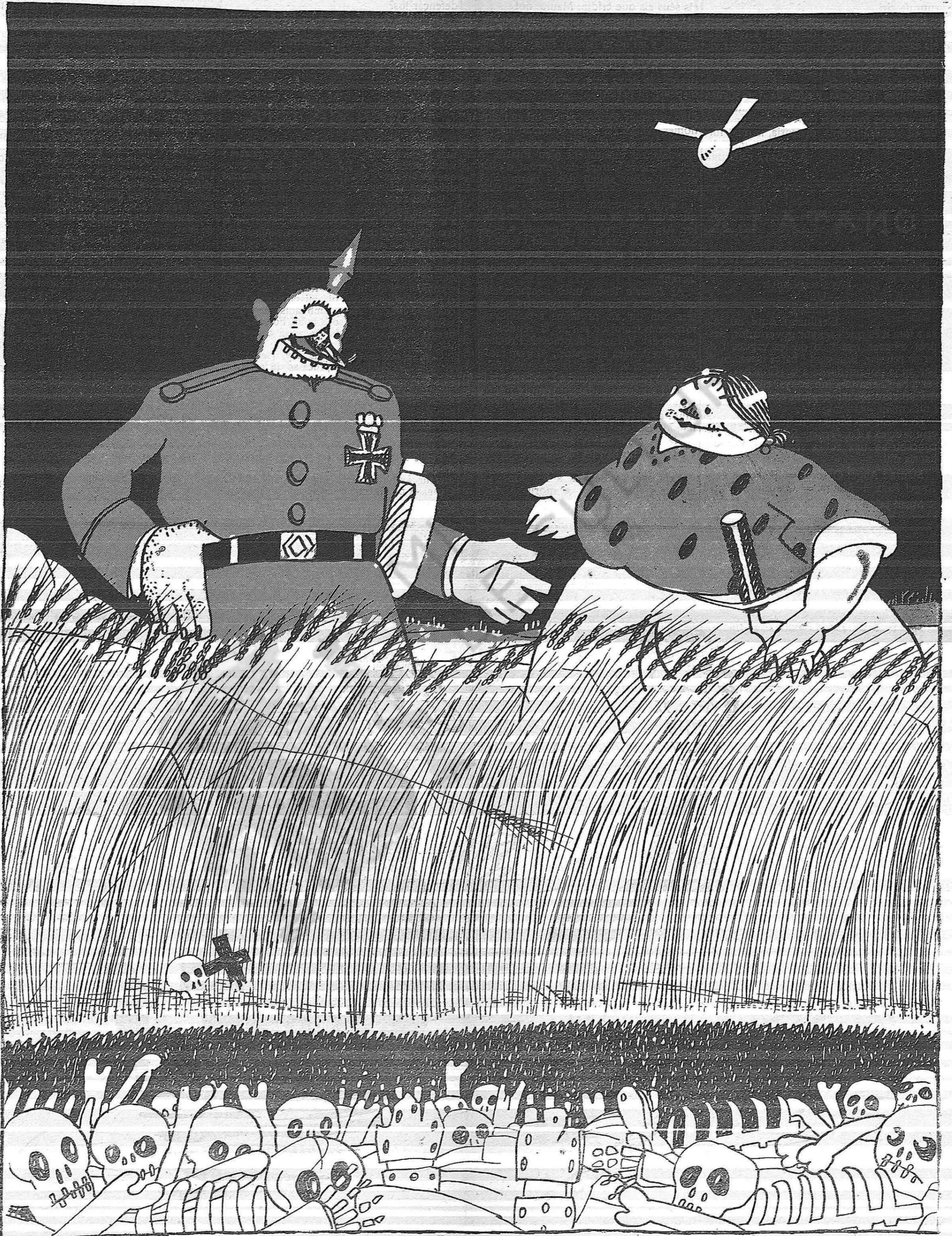
Poc ens importa a nosaltres, anticlericals
i antivolterians, que això succeeixi, perquè
si del fet se'n dedueixen conseqüències con-
soladores que demostren la feblesa del se-
tial que aguanta l'edifici catòlic, apostòlic i
romà, proven també una tolerància popu-
lar, un esperit de tant-se-me'n-dó dominant
als encarregats de fer socis a tot gasto i re-
partir carnets als suscriptors voluntaris.

Està bé que l'Església, havent fet vessar
tanta sang ignoscent i havent rostit tanta
carn de redemptors, baixi del seu castell
d'orgull i despotisme, desenganyant als que
pensant amb certa independència saben su-
mar i restar en els fets dels homes, a l'hora
fullegant en el llibre del arxiu i en el llibre
eternament en premsa. Tot ajuda a crear
aquest ambient que dona oxigen a l'enteni-
ment i al cor de les multituds cridades a fer
una foguerada de Sant Joan dels atributs
falsos que les han tingut sigles i més sigles
sotmeses a totes les ignominies i a totes les
vexacions.

Però es desconsolador veure a tants par-
tidaris de totes les rebel·lies destapar-se la
clèpsa quan passen el vicari i el rector, puig
que aquests venen a ésser companys de

En els camps de Germania

—Es presenta bé la cullita?

—Ja ho crecl... Com que la terra està ben adobada.

negoci, i destapar-se-la per a el mal gust de judicar els mèrits de l'orquestra desenrotllant un Ave sota les arcades plenes de farum de ciri.

L'esperit de tranzigencia portat a aquest extrem, salva totes les distancies i fón tots els escrúpols, produint un mal efecte la visió d'aquestes coses an els que donen els primers passos en el camí de l'emancipació humana.

Mentres l'església visqui de les suades generals, disposant d'una tribuna immune que no pocs tonsurats converteixen en canó de 42, existirà la línia divisoria, la qual imposa deures de recitit i reserves mentals.

A. COSTA I SENDRA

SONATA LX

o'm parleu de res, de res, de res. Digueu-me que fa calor i vos respondré:

—Uf!

I entesos.

L'estiueig? Aquí no se'n va a fóra més que'l senyor governador, després d'haver resolt lo de les vagues i de fer-se retratar. Bon vent i barca nova. Si és per mí ja pot quedar-se a la «Concha». Potser a San Sebastián (no banys, ciutat), aprendrà un altre jòc tan llegítim com el «burro» i més que'l «set-i-mig».

Heu vist? En Maura s'ha tornat boig i escriu articles a *La Acción*. Realment no pot concebir-se una follia semblant. Mai ho hauria dit!

Maura: Angel Ossorio = Travé: Ruiz
Angel Ruiz + Maura = Ossorio + Travé
Miau! Ja no's pot arribar a menos. Mireu

que fer de periodista! Un home que havia estat l'amo d'Espanya... Mireu que fer de periodista... El mal és que pot-ser ara siguin els séus els que cridin: Maura, no!

En Romanones diu que'ns ho donarà tot menys les garanties constitucionals. Com li sembli, a mí no'm fan cap falta, amb garanties o sense garanties el día en que a un policia se li acut te clava dos nates o t'agafa i després te deixa anar, sempre sense dir ni dispensi, ni perdoni...

Els picapedrers deuen estar molt tristos. Que per què? Perque s'ha mort en Falqués, homes. Ningu els hi havia donat mai tanta feina. Ara que ell no ho veurà podrem apuntalar el monument d'en Pitarra. Així don Frederic curarà de l'espant d'estar-se assegut sobre aquell dos i dormir alguna sesta.

I aquí a Barcelona no passa res, però lo que's diu res, és un dir, passa l'ona de calor. Ara me'n vaig a la Tapineria a veure a Sant Llorens que és el séu sant i a dir-li: no et vantis tan d'haver mort sobre graelles, nosaltres no som sants i també ens estem torrant.

Al Diluvio tenen unes pensades! Mireu que aquesta enquesta preguntant als cafeters, vui dir als prohoms republicans de fóra, com tenim de portar la república, val un imperi. Vol una idea meua? Proclami el servei republicà obligatori. Anirem molt bé.

Lo que si va bé, és la ofensiva dels aliats, els russos són quasi a Lemberg, els francesos i anglesos endavant sempre i per fi de festa els italians prenen Goritzia, fent un munt de presoners i apoderant-se de centenars de canons i ametralladores.

Naturalment que'ls altres tenien que reventar-se i ho han fet dignament.

—Que com?

Expulsant de Bèlgica a les dones i a les criatures, llençant-los a morir-se de fam lluny de sa patria, robant-los-hi la collita i

esclavitzant als ciutadans i fent-los treballar en les trinxeres a cops de fuet.

I encara hi haurà qui tingui modos de defensar-los?

De totes maneres és una bona setmana per a nosaltres.

A la salut dels aliats, bevem-hi.

MORITZ VI

Notes de fóra

Ripoll.—Fa uns quants dies que'ls ensotants d'aquesta vila no sé si estan de gatzara i volen divertir-se a les costelles dels veïns o que les oracions els hi treguin les *ave-marias* del cap.

Un diumenge, fa cosa d'uns quinze dies, en l'església de Sant Pere tocaren, com de costum, a missa de nou acudin-t'hi molts xaiets de la remada. Acabaren de tocar i amb estupefacció de tot-hom la missa no's començà; els pobrets feligresos vinga esperar, vinga esperar fins que cansats de tant, no tingueren altre remei que tornar-se'n a casa amb la qua entre comes o com aquell qui ha anat a Roma i no ha vist el Papa. No pogueren oir missa per no haver comparegut cap capellà amb tants que n'hi ha a Ripoll menjant-se la sopa boba. Fou una verdadera rifada, una veritable presa de pèl. Ja faig bé jo de no anar-hi mai!

Com és costum de cada any, (sempre la mateixa murga) feren la processó de la vuitada de Corpus, per la que tenien contractada l'orquestra d'aquesta vila i citada per les set de la tarde. No sé per què adelantaren una hora la sortida de la processó sense avisar als musics i quan aquesis se presentaren, es quedaren amb un pam de nas perque la processó ja havia tornat a entrar allà de on havia sortit.

Per lo que veus, estimat llegidor, els capellans d'aquí són molt tranquils i et prometo fer-te divertir amb les seves ingenuïtats desde LA CAMPANA DE GRÀCIA cada vegada que'n sàpiga una.

Terrassa.—Avui tindrà lloc l'enllaç matrimonial dels joves lliure-pensadors en Batista Gili i Roig amb la bonica senyoreta Esperança Masdeu.

L'acte tindrà efecte a les nou del maif i promet ésser un aconeteixement amb tot i tractar-se d'una població tan desllanegada com la nostra.

Rebin els joves redimits dels lligams de la intolerancia catòlica la nostra enhorabona, desitjant-los molta felicitat en el nou estat que's disposen a pendrer.

Mora la Nova.—El diumenge passat fou inaugurada en aquesta vila una gran entitat social, nomenada «El Porvenir Obrero», que és, sens cap mena de dubte, una de les més importants de la nostra provincia en l'ordre de mutualisme i esbarjo per a la classe proletaria. El nou edifici, quan estigui completament acabat, haurà costat entre tots els associats la respectable cantitat de 35.000 pessetes havent-se pogut portar a cap la construcció d'una bonica sala per a café, un espaiós saló d'actes i un confortable teatre amb comoditats i condicions per a totes les estacions de l'any.

Si l'exemple que dona aquest poble es segueix per tots els demés de terres oblidades, no tardarem a veure comarques que, conscientes de la seva obra, s'aixecaran baix el crit de la propia opinió per a derrocar aquest artifici viciós que promou l'actual estat de coses a Espanya, poble lissiat, decrepit i caduc que la miopia o mala fe dels de dalt ha fet caure en el més vergonyós dels abandons, fent-se d'un país de vitalitat forta i vigorosa una nació de vilipendi i segregament.

L'ESTIU DE LA VIDA

Auca d'un pobre minyó que patia de caló i que, buscant refrigeris, va passar molts vituperis.

Era fill de Sanahuja,
tenia vint anys i pico
i es deia Francesc Tramuja.

Diàlegs Mediterranis

—I per què serveix el piroscopi, mossèn Narcís?

—Calla, calla, santa cristiana!... Aqueixes coses, les noies del Sagrat Cor, les pensen però no les diuen.

La setmana il·lustrada

— Escolta, maca: si em dius on tens la pistola, et donaré un caramello.
— Jo no en tinc, de pistola; és el meu germanet petit, que en gasta.

El venedor.— Amb el gran combat naval en aigües de Barcelona.
El que passa.— Ai, ail... No deien que a Barcelona no n'hi havia d'aigües?...

— Per què li devien posar aqueix banquer, a la «llista negra»?...
— Mol senzill: perquè no més se feia amb capellans.

— Com està, noi, això de les vaques?
— Ah, molt bé!.. Morta la cuca, mort el verí; ¿no veu que el governador se n'ha anat a estiuajar?...

— Benèits!.. Diuen que tot va tan malament!.. Vinguessiu a mirar la taula del meu amo!..

— Té raó, senyora; aviat no's podrà menjar...
— Ah! A mí, el bacallà, com que no m'agrada, tan se m'en dona. Però, el tubèrcul, que no me'l toquin.

Ens escriuen els correligionaris de Alcañiz— districte per on és diputat en Rafael Andrade, el que fou governador de Barcelona— que ha sigut empresonat el culte jove August Lagunas Alemany, redactor del setmanari republicà *Rebeldia*.

El Govern ens havia promès buidar les presons, i en lloc de buidar-les, les omple més. Si això no és burlar-se de nosaltres, no sabem què és.

I això no és tot. A l'August Lagunas li demanen dues mil pessetes de fiança per a posar-lo en llibertat. Dues mil pessetes!

Per tenir dues mil pessetes, s'ha d'haver sigut governador de Barcelona, cacics andradistes d'Alcañiz.

Poc a poc la gent s'ha anat fent a l'idea de que tot s'ha arreglat.

I la gent està tranquila, creient restablerta i ferma la normalitat.

Però no cal fer-se'n, les coses mal apedaçades duren poc.

Així doncs, ull atent i fil a l'agulla!

Ara, els germanòfils estan passant per una etapa al mateix temps tràgica i risible.

Els alemanys reben de valent a tots els fronts, i ells—pobrets!—vinga a menaçar que si els alemanys aquí, que si els alemanys allà, que si en preparen una de molt grossa...

Molt divertits! Anem a dir que així compleixen son ideal: és quan s'assemblen més al Kaiser.

En Maura ha escrit un article parlant de *les derivacions de la guerra*. I ha sigut tan hàbil tan discret, tan sutilíssim i ha tingut tanta cura de que ni ell ni el partit quedessin compromesos per les seves declaracions que... efectivament... l'article no hi ha qui l'entengui.

El comte de Romanones ha passat uns dies a Sigüenza caçant guatlles.

I el ministre de la Governació admira la resistència física del President.

Si que'n té de *resistencia!* Però que no s'en desfaci.

Personalitats que han anat a estiuajar, i llocs corresponents a on se troben:

- El bisbe, a Valencia.
- En Farguell, a Berga.
- En Suárez Inclán, a San Sebastián.
- En Bastardas, a Sant Celoni.
- En Daniel Riu, a Lleida.
- En Piu Valls, a Olzinelles.
- En Bertrán i Musitu, a Puigcerdà.
- En Roca Lacosta, a Panticosa.
- En Ballvé, a Rosas.
- En Solferino, a Vallfogona.
- En Llosas, a Olot.
- En Zulueta, a Riudevitlles.
- En Falqués, a Sant Andreu.

El setmanari jaumí *La Trinchera* s'ha tornat quinzinari.

Cada lu sab lo que li convé. Però vaja, nosaltres, la veritat, per a haver de transformar-nos en quinzinaris preferiríem morir-nos o emigrar. És qüestió de delicadesa.

— *Todo fachada!*— tornaria a dir l'Unamúno, al veure l'entusiasme dels lligaires pel projecte de l'anada a Galicia.

En Cambó davant d'una caravana automobilista, portant una corona...

Al cap? No; una corona destinada al monument de Na Rosalia de Castro.

Per a fer-li la contra, el gallès Emiliano Iglesias és capaç de resar; de demanar a Sant Josep de la Muntanya que obsequi als regionalistes... amb una *pana*.

Al Municipi ja estan tranquils. Passà l'aiguat. I com que hi han més dies que llangonices, ells que sí, han decidit l'instal·lació d'un *buffet*.

¡Admirable exemple que dona l'Ajuntament a sos administrats!

Si no tenim aigua, bevem licors!

S'està celebrant un examen de doctrina. El mestre pregunta a un deixeble:

— Quants són els manaments de la llei de Deu.
— Vint.
— Entorni-se'n a seure, animal.

I el xicot al entornar-se'n, es topa amb un altre noi que el mestre acaba de cridar. Aquest li diu amb veu baixa:

— Havies de dir deu, home.
— Justa!— fa el primer— Li pots ben dir deu, com hi ha món. Jo li he dit vint, i encara troba que són pocs...

Bon noi i treballador, l'únic que l'amoinava era l'excés de calor.

— Si l'estiu ja! no existís, (exclamava devegades) que'n fora jo de felis!...

Perquè, per més que en Francesc feia deu mil probatures, mai conseguia estar fresc.

Duia vestits de fil cru, d'aquells tan lleugers i tenues que un sembla que vagi nu;

Feia *frappar* l'escudella; cada matí, a primera hora, es banyava a la mar Vella;

Vivia en cambres airoses; diàriament es bevia un caixó de gaseoses;

Evitava el portar pes, es ventava, s'empolvava... Tot inútil!... Com si res.

Els peus, brases; el cap, foc; la frescura desitjada no venia per en lloc.

Una volta un li va dir: — Vols estar fresc ben depressa? T'has de casar!... Ve't-ho aquí.—

El consell li semblà raro, però, pel que pogués ser, en Francesc volgué provar-ho.

I un dissabte al dematí, en efecte, va casar-se a la parroquia del Pi.

Home modest i apacible, de moment no trobà en res cap alteració sensible.

Passava hores enervants, consumia gaseoses, suava el mateix que abans.

I en quant a calor, després d'observar-se bé, va veure... que encara en tenia més.

Consultà a l'amic de marres i aquest li va dir, rient: — Que depressa t'encaparres!

Fia en l'experiència meva, i veuras, de mica en mica, com al fi surtis amb la teva.—

Passà temps. Entre apretures i contrarietats diverses, va tenir quatre criatures.

Com el sou li curtejava, eren, molts dies, tremendos els apuros que passava.

Tot de cop, la situació va anar-se posant tan seria que realment feia pò.

Ara s'encaria el pa, ara el vi, ara els tomàquets, ara el pebre, ara el safra.

Tot eren notícies tristes, obstacles insuperables i tragedies imprevistes.

Que al nen li falten sabates; que la nena no té mitges; que aviat no hi haurà patates;

Que s'apujen els llogués; que d'unes calces el sastre, en vol set pessetes més...

Per fi, per més aixafar-lo, com si ja no ho estés prou, el patró un jorn va abordar-lo.

I anant al gra tot seguit, en ierms molt breus va dir-li que quedava despedit.

¡Cataplum!... Ni un cop de massa! ¿Com s'ho havia d'arreglar, escurat i sense plassa?

Llavors fou quan en Francesc exclamà amb convicció plena: — Ara si que estic *ben fresc!*...

C. GUMA

Un submarí italià ha atacat i averiat un torpeder austriac a l'Adriàtic.

Per l'aire

Fet més important: Bombardeig de la fabrica de pólvora alemanya de Rotteweil pels avions francesos.

Un senyor X, ha depositat a càl Bisbe 100 pessetes amb destí al Diner de Sant Pere.

Això, en temps de guerra i de fam és fer la gara-gara als pobres, i no està bé.

Jo de Sant Pere, trasmeteria les cent peles a la Creu Roja dels aliats.

Però ja veureu com Sant Pere se les embutxaca, o els seus administradors que és igual.

Diu que'ls integristes de Guipúzcoa han estrenat una nova insignia oficial, consistent en un disc de metall on hi resalta una creu i un lema: «Dios, Patria y Fueros».

Es veu que el rey ja l'han deixat de compte. Deu ésser d'ençà que saben que té simpaties pels aliats.

Dimarts al vespre els venedors de diaris aixordaven als vianants amb el crit de:— *Ultima hora! Gran combate naval en aguas de Cataluña!*

En Prat de la Riba, al sentir-ho, va estar-ne tant orgullós que fins va gastar-se cinc cèntims amb un *Liberal*.

Finalment! Els italians han pres Goritza, l'important ciutat del Isonzo, que és la clau de tot el Trentí.

D'això se'n diu una bona represalia. En Battisti està venjat.

Dimarts que vé és la festa major de Gracia, la barriada més popular, més aixerida i més republicana de totes les del pla de Barcelona.

«LA CAMPANA», illa de Gracia, repica fort per a que aquell dia els déus vessin pau i alegria en el seu poble.

El nostre governador se'n ha anat a descansar a San Sebastián.

Ja era hora!

DE LA GUERRA

FETS CONEGUTS DEL 4 AL 10 D'AGOST DE 1916

Per terra

Al front occidental nous avenços, encara que lleugers, dels anglesos i dels francesos, a la regió del Somme. Represa furiosa de la batalla a Verdún, on els francesos han aconseguit aventatges, en mig d'alternatives que encara continuen.

Al front oriental, els èxits russos no s'aturen. Les forces de Brussiloff han atravesat el riu Sereth, al sud de Brody i han avençat al sud del Dniester, prenent una pila de poblacions. Els presoners han augmentat en uns 20,000.

Al front italià, gran batalla al Isonzo. La ciutat de Goritzia ha caigut en poder dels italians, que en els darrers dies han fet uns 20,000 presoners.

Per mar

Els alemanys diuen que cap al golf de Riga han atacat a una esquadra de torpeders i vapors russos.

El nostre governador se'n ha anat a descansar a San Sebastián.

Ja era hora!

Espectacles nacionals.- El Toreig còmic

“¿Quién hipnotiza a la fiera?... Llapissera!”